

Handleiding voor docenten

Dit ben ik

Portfoliobiografie LASLLIAM

&

Mijn talen

Taalpaspoort LASLLIAM

Colofon

Deze handleiding, de Portfoliobiografie en het Taalpaspoort zijn ontwikkeld door Stichting Melkweg⁺:

Kaatje Dalderop

Merel Borgesius

Willemijn Stockmann

In opdracht van de Council of Europe.

November 2022

LASLLIAM:

<https://rm.coe.int/prems-008922-eng-2518-literacy-and-second-language-learning-couv-texte/1680a70e18>

Wat is een Taalportfolio?

Een Taalportfolio is een instrument dat leerders ondersteunt bij het leren. Het portfolio wordt ingezet bij het in kaart brengen van eerdere (taal)-leerervaringen, bij reflectie op doelen, aanpak, en bij evaluatie van het leerproces.

Een Taalportfolio naar Europees model bestaat uit:

- Het taalpaspoort
- De biografie
- De checklist
- Het dossier

Een taalpaspoort bevat een overzicht van taalleerervaringen en - kwalificaties van de leerder. In de biografie beschrijven leerders zichzelf en hun leerweg. De checklist is een lijst met can-do-statements en helpt de leerder bij het stellen van doelen en bij het evalueren van voortgang. Het dossier, tot slot, is een verzameling van taalprestaties van de taalleerder.

Voor LASLLIAM is een Taalpaspoort en een Biografie ontwikkeld. Dit is dus geen volledig taalportfolio!

Wat is de portfoliobiografie?

De portfoliobiografie is een soort uitgebreid CV. Het doel van de biografie is:

- Leerders bewust maken van eerdere leerervaringen;
- Leerders 'in hun kracht zetten': trots op wie ze zijn en wat ze in hun leven hebben gedaan en geleerd;
- Leerders vertrouwen geven in hun vermogen tot leren;
- Een gesprek te starten over de doelen en ambities van de leerder voor de langere termijn.

Werken met de biografie

Doelen

De biografie bestaat uit een set werkbladen. Na het invullen van de biografie:

- zijn de leerders zich bewust van hun vermogen tot leren;
- hebben de leerders concrete leerdoelen geformuleerd.

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten gelden voor het werken met portfolio en zeker ook voor het werken met de biografie:

- De biografie is een CV van de leerder. De leerder is eigenaar van de biografie!
- De biografie focust op kracht. Aanpassingen die gericht zijn op in kaart brengen van wat de leerder (nog) niet kan, zijn niet in lijn met de uitgangspunten.
- Nadenken over leren en over de eigen leergeschiedenis kost tijd, werk aan de biografie over de loop van meerdere weken of maanden.
- Het gesprek over leren kan heel goed worden gevoerd in de eigen taal. Forceer leerders niet om Nederlands te praten, maar laat ze onderling in een taal naar keuze discussiëren.
- De biografie is taalarm.
 - De leerder hoeft niet te kunnen schrijven om aan de biografie te kunnen werken. Tekenen, knippen en plakken is prima. Maak het mooi! Tekenen in combinatie met het schrijven van losse woorden bij de tekening kan ook goed werken.
 - De leerder hoeft bij de eerste werkbladen niet (veel) te kunnen lezen. Bij de werkbladen aan het eind van de biografie is wél enige leesvaardigheid vereist. Voorlezen en samen lezen is prima, maar het is van belang dat de leerders na afloop zelf kunnen begrijpen welke informatie ze hebben opgeslagen.

Deze handleiding bij het taalpaspoort en portfoliobiografie behorend bij de LASLLIAM referentiegids alfabetisering is ontwikkeld door Stichting Melkweg+. In opdracht van de Council of Europe. nov 2022

Ervaringen

De biografie is in de periode mei tot oktober 2022 door een tiental docenten uitgeprobeerd in hun groepen. Deze docenten waren erg enthousiast. Zij hebben de volgende sterke punten benadrukt:

- Een sterk punt is dat iedereen mee kan doen, differentiatie gaat vanzelf;
- Gebruik van portfoliobiografie versterkt het zelfvertrouwen van cursisten. Het activeerde ook cursisten die normaal niet zo erg gemotiveerd lijken;
- Het werken aan het portfolio kost tijd en je moet het goed begeleiden. Een gesprek over de thema's op de werkbladen is nodig.
- Het werken aan het portfolio brengt uitwisseling tussen cursisten tot stand, cursisten die werken aan hun eigen verhaal willen dat delen met anderen in de groep. Daardoor groeit ook de woordenschat.
- Bijlage B bevat enkele voorbeelden van ingevulde werkbladen.

Aanpassen

Deze portfoliobiografie is gemaakt en aangeleverd in Word. Dat stelt docenten in staat om onderdelen weg te laten, toe te voegen of anders te labelen. De tekst- en tekenvakken zijn als plaatje ingevoegd en kunnen worden verplaatst of weggehaald. Gebruik je liever een foto dan een pictogram, dan kun je dat ook aanpassen. Houd bij aanpassing altijd de doelen en de algemene uitgangspunten in de gaten!

De onderdelen

1 Dit ben ik

Laat de leerder een foto inplakken, een tekening maken, en/of enkele woorden en zinnen schrijven over: zichzelf, zijn huis, zijn familie, zijn favoriete land.

2 Dit kan ik

Deze sectie begint met het opstellen van een leergeschiedenis. De leerder beschrijft wat ze geleerd heeft in verschillende levensfasen. Omdat leerders dat vaak best lastig vinden, vragen we eerst wat de leerder deed, vervolgens hoe men dat heeft geleerd. Stel vragen om het denken op gang te brengen. Met wie deed je de activiteit, deed die persoon het voor? Stelde je vragen? Keek je hoe het moest?

Het volgende onderdeel betreft de talenkennis: welke talen spreek je met wie. Houd in de gaten dat ook laaggeletterde leerders vaak meerdere talen in enige mate beheersen. Het taalpaspoort gaat meer uitgebreid in op de talenkennis.

3 Dit doe ik nu

Hierin brengt de leerder haar huidige activiteiten in kaart. Besteed ook ruim aandacht aan informele leeractiviteiten ('Werk' is zowel betaald werk als vrijwilligerswerk als huishoudelijk werk, bijvoorbeeld). Om de gedachten op gang te brengen, kun je gebruik maken van het werkblad activiteiten (bijlage A). Bespreek de pictogrammen eerst met de leerders! Het begrijpen van een pictogram of plaatje is niet vanzelfsprekend.

Meer pictogrammen vind je op:

<https://www.derand.be/nl/taalpromotie/pictogrammenboekjes>

<https://www.sclera.be/nl/picto/overview>

<https://thenounproject.com/>

Goede foto's met activiteiten kun je vinden op:

<https://vu.nl/nl/onderwijs/meer-over/de-deur-uit-materiaal-voor-participatie-van-migranten>

<https://vu.nl/nl/onderwijs/meer-over/kies-je-route-materiaal-voor-participatie-van-migranten>

Deze handleiding bij het taalpaspoort en portfoliobiografie behorend bij de LASLLIAM referentiegids alfabetisering is ontwikkeld door Stichting Melkweg+. In opdracht van de Council of Europe. nov 2022

4 Zo ben ik

Hier brengt de leerder in kaart wie ze is. Ze beoordeelt haar eigen kwaliteiten en vraagt ook aan anderen hoe die haar zien. Doel van de activiteit is het versterken van het besef dat iedereen verschillend is, dat dat prima is, en wellicht meebepaalt welke leerdoelen je stelt. Dit onderdeel vergt wat meer leesvaardigheid en woordenschat, en/of intensievere begeleiding.

5 Dit wil ik

In dit onderdeel probeer je met de leerder specifieke leerdoelen te formuleren, van 'Nederlands leren' naar bijvoorbeeld: 'Een praatje maken met de burens', 'Werk zoeken' of 'mijn kinderen begeleiden rondom school'. Leerders kunnen uiteraard meerdere doelen hebben en ook meerdere taalleerdoelen, maar ze leren beter als ze zich van die doelen en van de voortgang ten opzichte van hun doelen bewust zijn. Het trappetje kan gebruikt worden in het gesprek met de leerder: Als je doel op de bovenste tree staat, waar sta jij dan nu? Hoe zou het eruit zien als je een tree hoger staat, wat is daarvoor nodig, denk je?

Wat is het LASLLIAM Taalpaspoort?

Het Taalpaspoort is een overzicht van de talen die de leerder in meer of mindere mate beheerst. De onderdelen van het LASLLIAM taalpaspoort zijn:

- Taal in mijn familie
- Taal op school, vroeger en nu
- Nog meer talen
- Talen die ik ken: hiervan is een talige en een niet-talige versie. Kies de versie die het best past bij de leesvaardigheid van de leerder.
- Waar leer je de taal
- Waar gebruik je de taal?
- Taal en toets

Werken met het Taalpaspoort

Het doel van het Taalpaspoort registreren én waarderen van de talen die de leerder beheerst. Het is immers een rijkdom om meerdere talen te spreken en het Europese beleid is erop gericht meertaligheid te stimuleren.

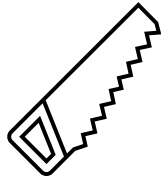
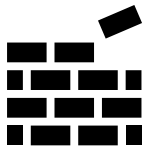
Ook voor het Taalpaspoort geldt: het is het bezit van de leerder, de leerders bepalen wat zij willen vastleggen.

In het onderdeel 'Talen die ik ken' beoordelen de leerders hun eigen taalvaardigheid aan de hand van de vier niveaus van het LASLLIAM-Framework, óf erboven. In de niet-talige versie geven ze door middel van een smiley aan of ze de vaardigheid in enige mate of in hogere mate beheersen. De talige versie maakt gebruik van (geschreven) taal. Het is de bedoeling dat u de versie gebruikt die het best bij uw cursisten past.

Het taalpaspoort kent een sectie waarin ook meer formele informatie over taalvaardigheid kan worden bewaard: taal en toets. We gebruiken hier het woord 'toets' omdat het voor leerders beter toegankelijk is dan het woord assessment, maar uiteraard kunnen zowel de resultaten van zowel tests als praktische assessments worden vastgelegd. Hiervoor is het nuttig als u aangeeft welk soort toets de leerder deed, voor welke vaardigheid, op welk niveau.

Bijlage A: Wat doe je?

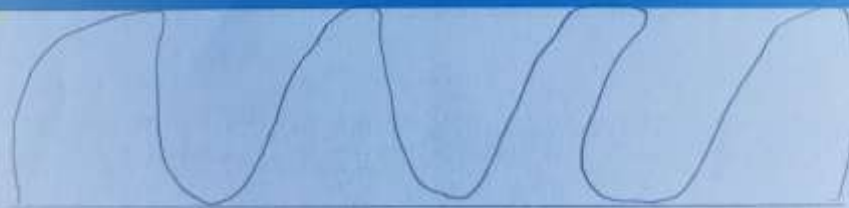
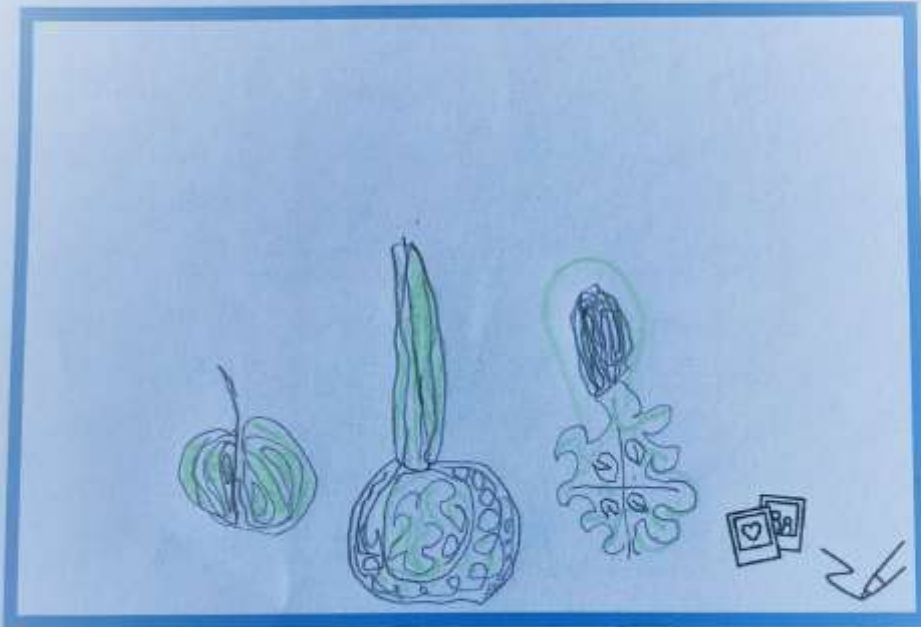
Bijlage B: Voorbeelden van werkbladen uit de biografie

ik woon in BUERN Het huis bestaat
uit een woonkamer en drie slaapkamers
keuken bedkamer snoekbaars en
kamer. Magazijn en buitentuin

Mijn land

qkgn qslm

oo e | e o o |

*Het werkblad dat in de pilotfase 'Mijn land' heette, is na de pilots omgedoopt in 'Een land waar ik van hou'.